

در اندیشه معاد

<?xml encoding="UTF-8">

«یَسْئَلُ اَيَّانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَاِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ وَ خَسَفَ الْقَمَرُ وَ جَمَعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ يَقُولُ الْاِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ اَيْنَ الْمَفْرُ؟ (1) می پرسد: روز رستاخیز چه وقت است؟ پس آن گاه که دیده خیره گردد و ماه در خسوف افتد و آفتاب و ماه به هم گرد آیند آن روز انسان گوید راه گریز کجاست؟»

قیامت جای گاه عمل و پاداش است . هر شخص اعمال خود را در پیش روی خود حاضر می یابد آن جا اعضا و جوارح و شاهدان بر رفتار و کردار ما شهادت می دهند . گناهان مانند طوق دور گردن انسان پیچیده شده با او قرین هستند و راه فراری از آن برای صاحب گناه نمی باشد . فرد گناه کار در آن روز آرزو می کند که ای کاش بین او و اعمال بدش فرسنگ ها فاصله بود .

انسان در آخرت نتیجه تک تک اعمال نیک و بد خود را خواهد دید . انسانی که اعمال نیک انجام می دهد، ولی در کنارش مرتکب معصیت می شود، ثواب اعمالش از بین می رود . گناه سبب از بین رفتن حسنات می شود . اگر در روز قیامت انسان، گناه کار شناخته شود و حق الناس بر گردن او باشد، ثواب اعمالش به پرونده دیگران منتقل می شود . ائمه اطهار (ع) با آن همه عظمت باز هم نگران عاقبت اعمال خویش بودند . در این جا به داستانی در این مورد توجه کنید .

شبی، شخصی شتابان به خانه حضرت زهرا (س) آمد و عرض کرد: فاطمه جان! علی (ع) از دار دنیا رفت . فرمودند: چه دیدی؟ عرض کرد: علی (ع) را در میان نخلستان دیدم که خدا خدا می کرد تا این که به روی زمین افتاد و از دنیا رفت . حضرت زهرا (س) فرمود: تو یک بار علی (ع) را این گونه در نخلستان دیده ای . علی (ع) هر شب این چنین می میرد و زنده می شود . پس در جایی که علی (ع) این گونه نگران عاقبت اعمال خویش است ما باید خیلی مواظب اعمال و رفتارمان باشیم .

حضرت علی (ع) بارها و بارها به مؤمنان سفارش تقوی را کرده است .

در جاهای مختلفی از نهج البلاغه این سفارش به چشم می خورد .

«فان تقوى الله مفتاح سداد و ذخيرة معاد؛ (2) آری، بی گمان تقوا رمز استواری اندوخته ای برای معاد است .»

یا «خير الزاد التقوي؛ (3) بهترین توشه تقوی است .»

تقوا از ماده «وقی، یقی» به معنای خود را نگه داشتن، کف نفس از گناه می باشد . تقوا، یعنی دوری از گناه اعم از کبیره و صغیره . ما باید به فکر سختی روز قیامت باشیم روزی که رابطه های ظاهری، انسان را نجات نمی دهد . پدر، پسر را نمی شناسد . مادر فرزند را فراموش می کند، هیچ کسی در آن لحظات هولناک یک دیگر را نمی شناسد و همه به فکر نجات از عذاب و نتیجه اعمال خود می باشند . امام حسین (ع) و فرزندش امام زین العابدین (ع) با آن همه عظمت و بزرگی، به فکر سختی روز قیامت و اندوختن زاد و توشه برای این سفر طولانی بودند، آن وقت ما از زمان برپا شدن قیامت می پرسیم برای ما چه فرقی می کند بالاخره قیامت برپا خواهد شد و هیچ شکی در آن نیست آن چیزی که مهم است این است که به فکر توشه این سفر باشیم .

به این داستان هم توجه کنید: از شخصی نقل شده است: «در نیمه شبی از کوچه ای عبور می کردم ناگاه مردی را

دیدم که باری به دوش می کشید، گفتم: آقا! کجا می روید؟ گفت به مسافرت . گفتم: چه چیزی به همراه داری؟ گفت: این زاد و توشه من است قدری که با هم راه رفتیم، دیدم در خانه ای را زد و مقداری از آن کیسه را آن جا گذاشت و همین طور خانه به خانه در می زد و از آن کیسه به صاحبان خانه ها می داد گفتم: آقا! شما گفتید، من به مسافرت می روم و این ها توشه من است جواب داد: بلی . همین طور است، مسافرت طولانی در پیش دارم، سفری که بازگشت ندارد و آن سفر قیامت است . درست که نگاه کردم دیدم این آقا، امام زین العابدین (ع) است .

یکی از مسائلی که در مورد معاد و نتیجه اعمال مطرح شده است تجسم اعمال خوب و بد انسان می باشد . اعمال خوب و یا بدی که ما در این دنیا انجام می دهیم در عالم برزخ و قیامت به صورت فردی خوش صورت و زیبا و یا زشت مجسم شده و همیشه در کنار انسان خواهند بود . تنها چیزی که انسان همراه خود به عالم آخرت می برد اعمال او است . ثروت، جاه، اهل و عیال و قدرت در آن جا ما را نجات نخواهد داد . هر یک از اعمال خوب ما مانند نماز، روزه و حج، نوری هستند که ما را از ظلمت و تنهایی قیامت نجات می دهند . امام زین العابدین (ع) در مناجاتی عرض می کنند: بارخدا یا گریه می کنم بر تنهایی و تنگی ظلمت قبرم آن جا ظلمت مطلق است، اگر ما از این جا نور نبریم، در آن جا در تاریکی خواهیم بود . اگر ما در احوال برزخ و قیامت بیندیشیم نورانیتی در قلب پیدا می کنیم که ما را منقلب خواهد کرد . در این جا به داستانی عبرت انگیز توجه کنید .

نقل می کنند: شبی شیخ بهایی وارد قبرستانی شد و با نگهبان قبرستان احوال پرسى نمود . پس از احوال پرسى از وی سؤال کرد . سالیان درازی که در این قبرستان هستی چه دیده ای؟ گفت: از عجایبی که دیده ام این بود که مرده ای را آوردند و دفن کردند . بعد از دفن وی از میان قبرستان بوی خوشی بلند شد دیدم یک جوان زیبا و معطر وارد قبرستان شد و کنار همان قبر آمد . قبر شکافته شد و جوان داخل قبر شد . چیزی نگذشت که قبرستان متعفن شد . دوباره دیدم یک سگ بدبو و زشت آمد و داخل قبر شد . اندکی پس از آن، جوان از درون قبر سراسیمه بیرون آمد، در حالی که پیراهنش پاره شده بدنش خون آلود بود . جلو رفتم و پرسیدم تو کیستی؟ گفت: من عمل خوب این مرد بودم و آن سگ عمل بد او، ما در داخل قبر با هم مبارزه کردیم تا این که او به من غلبه کرد و تا روز قیامت با صاحبش خواهد بود .

آری، دعا، نماز، روزه، خمس، زکات و اعمال شایسته، مثل آن جوان زیبا است که با ما داخل قبرمان شده و تا روز حساب مونس ما خواهند بود . در مقابل، غیبت، دروغ، سخن چینی، تهمت و افترا، کم فروشی، ترک نماز و . . . مثل آن سگ بدبو و موحش است که قرین انسان می شوند . ما باید متوجه باشیم که میزان الهی حق است و همه چیز، حتی کوچک ترین اعمال نیز مخفی نمانده از آن سؤال خواهد شد . قرآن می فرماید: «هذا کتابنا ینطق علیکم بالحق» (4)

تمام اعمال و رفتار ما در دنیا تحت کنترل بوده و ضبط می شود . درست همانند دوربین های فیلم برداری که از کوچک ترین حرکات و اعمال ما فیلم برداری می کنند .

در حدیثی آمده است که روزهای دوشنبه و پنج شنبه هر هفته پرونده اعمال انسان ها به پیشگاه حضرت حجة ابن الحسن (عج) عرضه می شود . اگر در پرونده مان اعمال نیک و ثواب نوشته باشند، قلب نازنینش راضی و خشنود خواهد شد و اگر گناه نوشته باشند، آزرده خاطر شده و بر آن اشک می ریزند . هشیار باشیم قلب حضرت از ما آزرده خاطر نشود . ان شاءالله .

پی نوشت ها :

- 1 - سوره قیامه (75) آیه 7 .
- 2 - نهج البلاغه، خطبه 23 .
- 3 - نهج البلاغه، قصار الحكم، 130 .
- 4 - سوره جاثیه (45) آیه 29 .